

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z PRZYRODY

Opracowanie: Małgorzata Trzcńska – nauczyciel przyrody

Przedmiotowy system oceniania z przyrody w szkole podstawowej opracowany jest w oparciu o:

1. Podstawę programową.
2. Program nauczania przyrody w klasie 4 szkoły podstawowej „*Tajemnice przyrody*” autorstwa Jolanty Golanko

Przedmiotem oceniania są:

- wiadomości i umiejętności nabyte przez ucznia oraz zaangażowanie w proces uczenia się,
- pilność, aktywność, systematyczność i rzetelność,
- umiejętność dokumentowania wyników pracy.

Przedmiotowy System Oceniania ma na celu:

- rozpoznanie przez nauczyciela i przekazanie uczniowi informacji o postępach i poziomie jego osiągnięć edukacyjnych w stosunku do wymagań programowych,
- pomaganie uczniowi w samodzielnym planowaniu jego rozwoju i kształceniu przyrodniczym,
- motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- dostarczanie rodzicom (opiekunom) informacji o postępach dziecka,
- dostarczenie nauczycielowi informacji zwrotnej o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia oraz o efektywności nauczania i prawidłowości doboru metod i form pracy z uczniem.

Uczeń, który posiada opinię o trudnościach w nauce lub orzeczenie o niepełnosprawności lub upośledzeniu z Poradni PP realizuje podstawę programową z przyrody, ale jest ona dostosowana do możliwości intelektualnych i zdrowotnych ucznia oraz do zaleceń zawartych w opinii/orzeczeniu.

Indywidualizacja pracy z uczniem obejmuje:

- dostosowanie stopnia trudności sprawdzianów i odpowiedzi ustnej do możliwości ucznia, zarówno pod względem poziomu trudności jak i wyglądu graficznego (większa czcionka),
- uczeń może pisać prace kontrolne takie same jak dla grupy, przy ich ocenianiu stosuje się jednak obniżone progi wymagań na poszczególne oceny, bądź nie bierze się pod uwagę błędów wynikających z deficytów lub pisze sprawdziany dostosowane do swoich możliwości intelektualnych,
- wydłużenie czasu pracy przeznaczonego na sprawdziany,
- podczas odpowiedzi ustnych uczeń może otrzymywać pytania pomocnicze lub pytania naprowadzające,
- sprawdzanie wiedzy z mniejszej partii materiału – dzielenie materiału na części,
- dostosowanie poziomu trudności prac domowych do indywidualnych możliwości ucznia,
- ocenianie ucznia uwzględniające również jego wkład pracy i wysiłek, a nie tylko uzyskane efekty,
- ułatwienie i umożliwienie korzystania z pomocy dydaktycznych,
- częste sprawdzanie prac domowych w celu eliminacji błędów,
- rozwijanie zainteresowań i motywacji do nauki,
- stosowanie pozytywnej informacji zwrotnej, docenianie odniesionych sukcesów edukacyjnych na miarę możliwości ucznia, stosowanie licznych pochwał.

Sprawdzanie osiągnięć ucznia odbywać się będzie poprzez:

- obserwację ucznia,
- kontrolę ustną,
- kontrolę pisemną,
- sprawdzian umiejętności praktycznych.

Szczegółowe formy aktywności podlegające ocenie:

- **wypowiedzi ustne** (przynajmniej raz w semestrze) np.: swobodna wypowiedź na określony temat, charakteryzowanie procesów zachodzących w przyrodzie, umiejętność wnioskowania przyczynowo-skutkowego itp. Przy odpowiedzi ustnej obowiązuje znajomość materiału z trzech ostatnich lekcji, w przypadku lekcji powtórzeniowych z całego działu;

- **wypowiedzi pisemne:**

1. **kartkówki** (trwające ok. 15 minut) obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji (nie muszą, ale mogą być wcześniej zapowiedziane). Uczeń nieobecny na kartkówce pisze ją w najbliższym terminie – do jednego tygodnia po powrocie do szkoły. W przypadku dłuższej nieobecności w szkole, uczeń nie pisze danej kartkówki, a w dzienniku uzyskuje wpis „nb” (nieobecny). Kartkówkę można poprawić w terminie ustalonym przez nauczyciela, ale tylko jeden raz;

2. **sprawdziany** trwające całą lekcję i podsumowujące poszczególne działy (sam sprawdzian oraz jego formę nauczyciel zapowiada co najmniej tydzień wcześniej). Sprawdziany są obowiązkowe, więc uczeń, który opuścił sprawdzian z przyczyn losowych, powinien go napisać w terminie ustalonym z nauczycielem – do dwóch tygodni od powrotu do szkoły.

Prace pisemne powinny być ocenione i oddane w ciągu dwóch tygodni.

Ocenę niedostateczną, a w uzasadnionych przypadkach też pozytywną, ze sprawdzianu można poprawić. Poprawa jest dobrowolne i odbywa się w terminie do tygodnia po oddaniu prac - tylko jeden raz ten sam sprawdzian. Do dziennika wpisywana jest ocena poprawkowa, nawet jeśli jest niższa od poprawianej.

Prace pisemne uczniowie oglądają na lekcjach, a do wglądu rodziców archiwizuje je nauczyciel do końca danego roku szkolnego.

Skala stosowana przy ocenie sprawdzianów pisemnych:

0% - 30% - ocena niedostateczna (1)

31% - 49% - ocena dopuszczająca (2)

50% - 70% - ocena dostateczna (3)

71% - 89% - ocena dobra (4)

90% - 97% - ocena bardzo dobra (5)

98% - 100% - ocena celująca (6)

- **aktywność ucznia:** czyli zaangażowanie w tok lekcji, udział w dyskusji, uzupełnianie dodatkowych ćwiczeń np. w zeszytach ćwiczeń, wypełnianie kart pracy, praca w grupach, korzystanie z różnych źródeł informacji, krótkie wypowiedzi, rozwiązywanie problemów, wykonywanie obserwacji i doświadczeń;
- umiejętności doskonalone w domu (**praca domowa**);

- **zeszyt przedmiotowy** – obowiązkowy. Przy ocenie bierze się pod uwagę staranność i systematyczność, a także poprawność rzeczową i notatki;
- **zeszyt ćwiczeń** – obowiązkowy. Przy ocenie bierze się pod uwagę staranność, systematyczność i poprawność rzeczową;
- **praca w grupach** – uczniowie danej grupy uzyskują takie same oceny za pracę, bez względu na wkład poszczególnych uczniów, liczy się efekt końcowy pracy zespołu;
- **prace dodatkowe** - samodzielne opracowania oparte na innych źródłach wiedzy niż podręcznik, plansze, rysunki, okazy wzbogacające zbiory pracowni szkolnej, referaty, samodzielne obserwacje, doświadczenia, projekty edukacyjne i inne,
- **przygotowanie do zajęć** – posiadanie podręcznika, zeszytu ćwiczeń, zeszytu przedmiotowego, długopisu, itp.

W ocenianiu stosuje się też :

- nagradzanie drobnych elementów pracy ucznia: 3 plusy (+) = ocena bardzo dobra (aktywność, praca domowa, krótkie odpowiedzi, dodatkowe informacje). Gdy uczeń nie osiągnie trzech plusów na koniec semestru, zostaną one zamienione odpowiednio przy dwóch plusach na ocenę dobrą, a przy jednym na dostateczną, chyba że uczeń nie wyrazi takiej woli;
- ganienie drobnych elementów pracy ucznia: 3 minusy (-) = ocena niedostateczna (aktywność, praca domowa, krótkie odpowiedzi, dodatkowe informacje);
- prawo ucznia do zgłoszenia przed lekcją, bez żadnych konsekwencji, dwa razy w ciągu semestru, nieprzygotowania do lekcji (z wyjątkiem zaplanowanych sprawdzianów i lekcji powtórzeniowych). Każde następne nieusprawiedliwione nieprzygotowanie ucznia do lekcji jest oceniane oceną niedostateczną lub minusem, w zależności od rodzaju nieprzygotowania;
- uczeń powracający do szkoły po dłuższej nieobecności otrzymuje dodatkowy czas (jeden tydzień, a w uzasadnionych przypadkach dłuższy okres czasu) na nadrobienie zaległości i może zgłosić dodatkowe nieprzygotowanie.

Najważniejsze oceny cząstkowe i w największym stopniu liczące się przy wystawianiu ocen: semestralnej i końcowej – to oceny ze sprawdzianów, kartkówek i odpowiedzi ustnych.

Wagi poszczególnych ocen	
Sposób sprawdzenia wiedzy	Waga oceny
Sprawdziany	3
Kartkówki, odpowiedzi ustne	2
Praca domowa, aktywność, praca w grupach, praca dodatkowa	1
Zeszyt ćwiczeń i przedmiotowy	1
Przygotowanie do zajęć	1

Uczeń ma możliwość poprawy oceny klasyfikacyjnej (semestralnej i końcoworocznej) wg zasad ustalonych w WSO.

Zasady obowiązujące w przypadku konieczności przejścia w tryb nauczania zdalnego:

- Częstotliwość, forma i sposób kontaktu z nauczycielem przedmiotu odbywa się wg ustalonego planu i za pomocą określonych przez Dyrektora szkoły narzędzi i komunikatorów.
- Brak kontaktu z uczniem w wyznaczonym w planie czasie – bez konkretnego usprawiedliwienia, oznacza brak aktywności ucznia na lekcji i skutkuje obniżoną oceną z aktywności na koniec semestru lub roku szkolnego.
- Zadania, prace domowe, karty pracy przypisane do danej lekcji, czy prace dla chętnych powinny być odsyłane w ustalonym terminie, gdyż w przypadku jego niedotrzymania (bez usprawiedliwienia) ocena za pracę będzie obniżona, a w razie braku jej całkowitego odesłania - niedostateczna.
- Uczniowie odsyłają tylko te zadania, które podczas e-lekcji wskaże nauczyciel. Inne zadania nie podlegają ocenie.
- Uczniowie w wyznaczonej formie elektronicznej mają obowiązek przystąpienia do kartkówek i sprawdzianów. Mają także możliwość ich poprawy w ustalonym terminie i formie. Nieprzystąpienie do kartkówki, czy sprawdzianu w wyznaczonym terminie, bez usprawiedliwienia, skutkuje oceną niedostateczną.
- W razie pytań lub wątpliwość zarówno uczeń, jak i rodzic ma możliwość kontaktu telefonicznego lub mailowego z nauczycielem przedmiotu.

Sposoby informowania uczniów i rodziców:

- uczniowie są zapoznawani z przedmiotowym systemem oceniania na pierwszej lekcji przyrody w danym roku szkolnym, a rodzice na pierwszym zebraniu,
- szczegółowe wymagania na poszczególne oceny znajdują się do wglądu uczniów i rodziców w klasopracowni szkolnej oraz na stronie internetowej szkoły,
- oceny wystawiane uczniom na lekcjach są jawne, uzasadniane, na bieżąco wpisywane do dziennika, a prace pisemne uczniowie mają do wglądu podczas ich oddawania,
- rodzice są informowani o ocenach podczas wywiadówek i spotkań indywidualnych; mogą wtedy również zobaczyć (na życzenie) prace pisemne uczniów.

Wymagania ogólne na poszczególne stopnie szkolne z przyrody:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania
- prezentuje swoje wiadomości posługując się terminologią przedmiotową,
- potrafi stosować zdobyte wiadomości w sytuacjach nietypowych,
- formułuje problemy i rozwiązuje je w sposób twórczy,
- dokonuje analizy lub syntezy zjawisk i procesów przyrodniczych,
- wykorzystuje wiedzę zdobytą na innych przedmiotach,
- potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł informacji,
- bardzo aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,
- wykonuje dodatkowe zadania i polecenia,
- wykonuje twórcze prace, pomoce naukowe i potrafi je prezentować na terenie szkoły i poza nią,
- bierze udział w konkursach przedmiotowych na terenie szkoły i poza nią,
- wzorowo prowadzi zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania,
- wykazuje szczególne zainteresowania przedmiotem,
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów w nowych sytuacjach,
- bez pomocy nauczyciela korzysta z różnych źródeł informacji,

- potrafi planować i bezpiecznie przeprowadzać doświadczenia i hodowle przyrodnicze,
- sprawnie posługuje się mikroskopem i lupą oraz sprzętem laboratoryjnym,
- potrafi samodzielnie wykonać preparaty mikroskopowe i opisać je,
- wykonuje prace i zadania dodatkowe,
- prezentuje swoją wiedzę posługując się poprawną terminologią przedmiotową,
- aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,
- zawsze odrabia prace domowe,
- zeszyty ucznia zasługują na wyróżnienie.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności bardziej złożone i mniej przystępne, przydatne i użyteczne w szkolnej i pozaszkolnej działalności,
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów typowych, w przypadku trudniejszych korzysta z pomocy nauczyciela,
- posługuje się mikroskopem i zna sprzęt laboratoryjny,
- wykonuje proste obserwacje i preparaty mikroskopowe,
- udziela poprawnych odpowiedzi na typowe pytania,
- jest aktywny na lekcji,
- systematycznie odrabia prace domowe,
- prowadzi prawidłowo zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności przystępne, niezbyt złożone, najważniejsze w nauczaniu przyrody oraz takie, które można wykorzystać w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych,
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe problemy o małym stopniu trudności,
- z pomocą nauczyciela korzysta z takich źródeł wiedzy jak: słowniki, encyklopedie, tablice, wykresy, itp.,
- wykazuje się aktywnością na lekcji w stopniu zadowalającym,
- czasami nie odrabia prac domowych,
- posiada zeszyt przedmiotowy oraz zeszyt ćwiczeń i prowadzi je systematycznie.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia,
- wykonuje proste zadania i polecenia o bardzo małym stopniu trudności, pod kierunkiem nauczyciela,
- z pomocą nauczyciela wykonuje proste obserwacje i doświadczenia przyrodnicze,
- wiadomości przekazuje w sposób nieporadny, nie używając terminologii przedmiotowej,
- jest mało aktywny na lekcji,
- często nie odrabia prac domowych,
- niesystematycznie i niestarannie prowadzi zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej koniecznych do dalszego kształcenia,
- nie potrafi posługiwać się przyrządami stosowanymi na lekcjach przyrody,
- nie podejmuje próby rozwiązania zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela
- wykazuje się bierną postawą na lekcji,
- systematycznie nie odrabia prac domowych
- nie uzupełnia zeszytów ćwiczeń i przedmiotowego.

Wymagania ogólne na poszczególne stopnie szkolne z przyrody dla ucznia posiadającego orzeczenie z PPP o upośledzeniu w stopniu lekkim:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w bardzo dobrym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania,
- prezentuje swoje wiadomości posługując się terminologią przedmiotową,
- potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł informacji,
- bardzo aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,
- wykonuje dodatkowe zadania i polecenia.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w dobrym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania,
- prezentuje swoją wiedzę posługując się poprawną terminologią przedmiotową,
- aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,
- zawsze odrabia prace domowe,
- zeszyty ucznia zasługują na wyróżnienie.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności mniej złożone i bardziej przystępne, przydatne i użyteczne w szkolnej i pozaszkolnej działalności,
- udziela poprawnych odpowiedzi na typowe pytania,
- jest aktywny na lekcji,
- systematycznie odrabia prace domowe,
- prowadzi prawidłowo zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności przystępne, niezbyt złożone, najważniejsze w nauczaniu przyrody,
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe problemy o małym stopniu trudności,
- wykazuje się aktywnością na lekcji w stopniu zadowalającym,
- czasami nie odrabia prac domowych,
- posiada zeszyt przedmiotowy oraz zeszyt ćwiczeń ale prowadzi je niesystematycznie.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia,
- wykonuje proste zadania i polecenia o bardzo małym stopniu trudności, pod kierunkiem nauczyciela,
- jest mało aktywny na lekcji,
- często nie odrabia prac domowych,
- niesystematycznie i niestarannie prowadzi zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- wykazuje się bierną postawą na lekcji,
- systematycznie nie odrabia prac domowych,
- nie uzupełnia zeszytów ćwiczeń i przedmiotowego.

Ewaluacja PSO.

Pod koniec roku szkolnego nauczyciel wspólnie z uczniami dokona analizy funkcjonowania przedmiotowego systemu oceniania na lekcjach przyrody.

Ewentualne zmiany w PSO będą obowiązywały od następnego roku szkolnego.